

ГИЛБЪРТ ЧЕСТЪРТЪН НЕБЕСНАТА СТРЕЛА

Част 0 от „Отец Браун“

Превод от английски: Борис Миндов, 1980

chitanka.info

Струва ни се, най-малко сто детективски разказа започват с разкритието, че е убит някакъв американски милионер — събитие, което, кой знае защо, се представя като бедствие. Щастлив съм да заявя, че и настоящият разказ непременно ще започне с убит милионер, всъщност в известен смисъл с трима убити милионери, което някои може да сметнат за *embarrass de richesse*^[1]. Но главно поради това съвпадение или последователност целият случай излиза извън рамките на обикновените углавни престъпления и придобива изключителен характер.

Навред се говореше, че и тримата са станали жертва на някакво отмъщение или проклятие във връзка с притежаването на една реликва, много ценна от финансова и историческа гледна точка — нещо като бокал, инкрустиран със скъпоценни камъни и наричан просто Коптската чаша. Произходът ѝ беше неясен, но се предполагаше, че се е употребявала в религиозни обреди, и някои приписваха съдбата, сполетяла нейните притежатели, на фанатизма на някой християнин от Изтока, потресен, че чашата минава през такива кощунствени ръце. Но тайнственият убиец, независимо дали беше или не такъв фанатик, представляваше вече фигура, събудила зловецо и сензационно любопитство в света на журналистиката и сплетните. На това безименно същество се прикачваше име и дори прякор. Но тук ни интересува само историята на третата жертва, защото именно в разследването на нейния случай има възможност да се прояви някой си отец Браун, предмет на тези бележки.

Когато отец Браун слезе от трансатлантическия пътнически параход на американска земя, подобно на много други англичани се убеди, че е много по-важна персона, отколкото е предполагал. Ниската му фигура, късогледата и невзрачна физиономия, доста протритите му черни свещенически одежди биха могли да минат през всякаква тълпа в родината му, без да направят някакво особено впечатление, освен може би, че са изключително банални. Но Америка има дарбата да прави човека прочут, а участието му в разкриването на едно-две интересни престъпления и продължителната му дружба с Фламбо, бивш престъпник и детектив, му бяха спечелили в тази страна слава, която в Англия едва ли беше нещо повече от мъква. Кръглото му лице изразяваше смут и смайване, когато се видя заобиколен на кея от група журналисти, подобни на шайка разбойници, обсипващи го с въпроси,

на които се смяташе за най-малко компетентен да отговори, като например за детайлите на женския тоалет и статистическите данни за престъпността в страната, на които едва що бе имал възможност да хвърли око. Може би контрастът с обграждащата го плътна черна човешка стена открояваше още по-рязко един друг силует, застанал понастрана, който също се чернееше сред ослепително бялата дневна светлина на това сияйно място и това хубаво време, но съвсем сам. Когато журналистите свършиха, този висок човек с жълтеникаво лице и големи очила го спря с жест и каза:

— Извинете, но може би търсите капитан Уейн.

Отец Браун също би трябвало да бъде извинен, на което той лично беше искрено склонен. Защото никога досега не бе виждал Америка и най-вече никога досега не бе виждал такива очила с рамки от черупка на костенурка, тъй като по това време модата им още не беше се разпространила в Англия. Отначало имаше впечатление, че гледа някакво морско чудовище с огромни очи и нещо като водолазен шлем. Иначе човекът си беше изрядно облечен и на простодушния Браун се струваше, че очилата обезобразяват до уродливост един елегантен джентълмен. Сякаш някой денди се бе украсил с дървен крак, за да придаде допълнителен щрих на своята елегантност. Въпросът също го смути. Наистина един американски авиатор на име Уейн, приятел на някакви негови приятели във Франция, фигурираше в дългия списък от хора, с които се надяваше да се срещне при посещението си в Америка, ала никак не бе очаквал да чуе толкова скоро за него.

— Моля да ме извините — произнесе той колебливо, — да не би вие да сте капитан Уейн? Вие... вие познавате ли го?

— Хм, знаей само едно: че не съм капитан Уейн — отговори очилатият със студено лице. — Това ми стана напълно ясно, когато видях, че той ви чака ей там в колата. Но другият въпрос е малко по-труден. Смятам, че познавам Уейн, а също и чичо му, и стария Мъртън. Аз познавам стария Мъртън, но старият Мъртън не ме познава. А си въобразява, че ме познава, а аз не го познавам; аз пък си въобразявам, че го познавам, а той — не. Разбирате ли?

Отец Браун не разбираше напълно. Той погледна, премигвайки, лъсналото море и високите здания на града, а после — и очилатия. Не само скритите очи на непознатия създаваха впечатление за нещо

непроницаемо. В жълтеникавото му лице имаше нещо почти азиатско, дори китайско, а речта му като че ли представляваше разпределена на пластове ирония. Такъв тип можеше да се намери тук-там сред това сърдечно и общително население; това беше загадъчният американец.

— Казвам се Дрейдж — рече той, — Норман Дрейдж, и съм американски поданик, от което всичко става ясно. Мисля, че поне вашият приятел Уейн ще пожелае да обясни останалото, затова ще отложим Четвърти юли^[2] за друга дата.

Отец Браун бе помъкнат малко замаян към една кола наблизо, в която седеше някакъв млад човек с разчорлена руса коса и твърде тревожно, изпито лице, който го поздрави отдалеч и се представи като Питър Уейн. Докато се усети, натикаха го в колата, която полетя с голяма скорост през града, а после и извън него. Отец Браун не беше свикнал на тази бързина в действията на американците и се чувствуваше така зашеметен, като че ли колесница, теглена от змейове, го е понесла към страната на приказките. В тази объркваща обстановка сред продължителните монолози на Уейн и късите фрази на Дрейдж той за пръв път чу историята на Коптската чаша и двете престъпления, свързани вече с нея.

Изглежда, че Уейн имаше някакъв чичо на име Крейк, чийто съдружник пък се наричаше Мъртън — третият от поредицата богати бизнесмени, на които принадлежала чашата. Първият от тях, Тайтс П. Трент, кралят на медта, получавал заплашителни писма от някого, подписващ се Даниел Дум^[3]. Това име навярно беше псевдоним, ала бе станало синоним на много прочут, макар и ползуващ се с недобро име герой, нещо като съчетание от известния Робин Худ^[4] и Джек Изтърбушвача^[5]. Защото скоро се изяснило, че авторът на заплашителните писма не се ограничавал само да заплашва. Във всеки случай като краен резултат от това една сутрин старият Трент бил намерен с глава, натопена в собственото му изкуствено езеро с лилии, а нямало никаква следа. За щастие чашата се намирала на сигурно място в банката и заедно с останалото имущество на Трент станала притежание на братовчеда му Брайън Хордър, също много богат човек и също заплашван от безименния враг. Брайън Хордър пък вдигнали мъртъв от подножието на една скала извън крайморската му резиденция, където била извършена кражба с взлом, този път в голям мащаб. Защото макар че чашата явно и тоя път се отървала, били

откраднати толкова облигации и други ценни книжа, че цялото финансово състояние на Хордър се объркало.

— Вдовицата на Брайън Хордър — обясни Уейн, — предполагам, се е принудила да продаде повечето от скъпоценностите му и Брендър Мъртън трябва да е купил чашата по това време, защото когато се запознахме, тя беше вече у него. Но сам може да се сетите, че не е много удобно човек да притежава такава нещo.

— Получавал ли е мистър Мъртън заплашителни писма? — запита отец Браун след кратко мълчание.

— Предполагам, да — каза мистър Дрейдж и нещo в гласа му накара свещеника да го изгледа с любопитство; най-после разбра, че очилатият се смее беззвучно, така че тръпки побиха новодошлия.

— Сигурен съм, че е получавал — обади се Питър Уейн, като свъси вежди. — Не съм виждал писмата; само неговият секретар вижда кореспонденцията му, защото е много потаен в служебните си работи, както и подобава на големи бизнесмени. Но съм го забелязвал много разстроен и ядосан от писмата; виждал съм и да къса писма, преди дори секретарят му да ги е прегледал. Самият секретар е станал нервен и казва, че сигурно някой гласи капан на стария, с една дума — ще ви бъдем много признателни, ако ни дадете съвет по въпроса. Всички знаят вашата голяма слава, отче Браун, затова секретарят ме помоли да ви попитам ще се съгласите ли да дойдете веднага в жилището на Мъртън.

— Аха, разбирам — каза отец Браун, започнал най-после да прозира целта на това явно отвличане. — Но, откровено казано, не зная дали ще мога да направя нещo повече от вас. Вие сте на мястото и сигурно имате стократно повече данни за научен извод, отколкото един случаен посетител.

— Да — промърмори мистър Дрейдж хладно, — нашите изводи са научни, но не и верни. Според мен, ако нещo е сполетяло човек като Тайтърс П. Трент, то е дошло от небето, без да чака научно обяснение. Както се казва, гръм от ясно небе.

— Да не би да искате да кажете — извика Уейн, — че тук има нещo свръхестествено?!

Трудно беше изобщо да се разбере какво говореше мистър Дрейдж; във всеки случай, щом се произнесеше за някого, че е умен, по всяка вероятност това значеше, че е глупак. Мистър Дрейдж остана

неподвижен като ориенталец, докато най-после колата спря, явно стигнала целта си. Мястото беше твърде необикновено. След пътуване през рядка гора излязоха в просторна равнина и изведнъж точно пред тях изникна някаква постройка, състояща се от една-единствена стена, или много висока ограда, заобикаляща я като римски лагер^[6], вътрешността на който приличаше по-скоро на аеродром. Преградата явно не беше нито от дърво, нито от камък, а при по-внимателно вглеждане се оказа, че е от метал.

Всички заслizaха от колата и след известни манипулации, наподобяващи отваряне на сейф, в стената много бавно и предпазливо се откря една вратичка. За голямо учудване на отец Браун обаче човекът, който се наричаше Норман Дрейдж, не прояви никакво желание да влезе, а се сбогува със зловеща веселост.

— Няма да влизам — каза той. — Мисля, че такова удоволствие не е по силите на стария Мъртън. Той толкова ме обича, че като ме види, ще умре от радост.

И се отдалечи, докато в същото време отец Браун, който все повече изпаднаше в недоумение, бе въведен през стоманената врата, която мигновено се затръшна подире им. Вътре имаше голяма, грижливо подредена градина в ярки и разнообразни цветове, но без никакви дървета, храсти или цветя. В средата ѝ се издигаше къща с красива, дори поразителна архитектура, но толкова висока и тясна, че приличаше по-скоро на кула. Пламтящото слънце се отразяваше тук-там от стъкления ѝ покрив, но долната част явно нямаше прозорци. Всичко тук се отличаваше с оная безупречна и блестяща чистота, която изглеждаше неразделна от свежия американски въздух. Когато влязоха през портала, озоваха се сред мрамор, метал и емайл, сияещи с ярки цветове, но без стълба. Имаше една-единствена шахта за асансьор, която минаваше по средата между масивните стени, а пред нея стояха на стража едри, силни мъже, приличащи на цивилни полицаи.

— Според мен отлична охрана — каза Уейн. — Може да ви се види малко смешно, отче Браун, че Мъртън е принуден да живее в такава крепост, без дори едно дръвце в градината, зад което човек би се скрил. Но не знаете с какви трудности се сблъскваме в тази страна. И може би не знаете точно какво значи името Брендър Мъртън. Наглед той е спокоен човек, когото всеки би отминал неусетно на улицата, макар че напоследък не можете да го видите често навън, защото

излиза само от време на време със закрыта кола. Но ако се случи нещо на Брендър Мъртън, ще стане земетресение от Аляска чак до Карибско море. Предполагам, че не е имало крал или император с такава власт над народите като него. В края на краищата, мисля, ако ви поканят при английския крал, няма да се лишите от удоволствието да утолите любопитството си. Самите крале и милионери може да не ви интересуват особено; интересна е властта, която притежават. Затова се надявам, че няма да нарушите принципите си, ако посетите съвременен император като Мъртън.

— Ни най-малко — отвърна отец Браун спокойно. — Мой дълг е да спохождам затворници и всякакви други нещастници, откъснати от света.

Настъпи мълчание. Младият човек бе смръщил мършавото си лице, придобило странно, почти лукаво изражение. После каза внезапно:

— Впрочем не забравяйте, че не само обикновени мошеници или Черната ръка^[7] са против него. Този Даниел Дум е същински дявол. Имайте пред вид, че издебнал Трент в собствената му градина, а Хордър — извън жилището му, и офейкал.

Най-горният етаж на сградата между страшно дебелите стени се състоеше от две стаи: външна, където влязоха, и вътрешна, която беше неприкосновеното убежище на големия милионер. Влязоха във външната стая точно когато от вътрешната излизаха двама други посетители. Единия от тях Питър Уейн поздрави с обръщението „чичо“. Той беше дребно, но много енергично и жилаво човече с бръсната глава, която изглеждаше плешива, и толкова мургаво лице, че наглед едва ли някога е било бяло. Това беше старият Крейк, наричан фамилиарно Хикъри Крейк, в памет на прочутия Олд Хикъри^[8], тъй като се бе прославил в последните военни акции срещу индианците. Спътникът му представляваше пълна противоположност на него — много елегантен джентълмен с черна като катран коса и широка черна панделка на монокъла си — Барнард Блейк, адвокат на стария Мъртън, който бе обсъждал със съдружниците работите на фирмата. Четиримата се срещнаха в средата на външното помещение и преди едните да излязат, а другите да влязат, се спряха да си разменят любезности. През време на всички тези влизания и излизания в дъното на стаята, до вратата на вътрешната, седеше друг силует, масивен и

неподвижен под мъждивата светлина от вътрешния прозорец — човек с огромни плещи и негърско лице. Той беше, както обича да се изразява шеговито склонната към саркастично самобичуване Америка, Главореза, когото приятелите му биха нарекли телохранител, а враговете му — наемен убиец.

Този индивид никога не помръдваше да поздрави когото и да било, ала като го видя във външното помещение, Питър Уейн зададе плахо първия си въпрос:

— Има ли някой при шефа?

— Не се безпокой, Питър — изкикоти се чичо му. — Уилтън секретарят е при него и смятам, че това е достатъчно. Предполагам, че Уилтън не мигва, за да бди над, Мъртън. Този човек струва повече от двайсет телохранители. И на всичко отгоре действа бързо и тихо като индианец.

— Е, трябва да имаш право — засмя се племенникът му. — Спомням си индианските хитрости, на които ме учеше, когато бях малък и обичах да чета разкази за червенокожите. Но в тези разкази червенокожите като че ли винаги биваха побеждавани.

— А в действителност не беше така — промърмори навъсено старият изстребител на индианци.

— Нима? — възкликна иронично мистър Блейк. — Аз пък мислех, че те са били почти безсилни пред нашето огнестрелно оръжие.

— Виждал съм индианец да противостои на сто пушки само с малък нож за скалпиране и при това уби един бял, който стоеше до мен на кулата на форта — каза Крейк.

— Как е съумял да го стори? — запита другият.

— Запрати ножа — отвърна Крейк, — запрати го светкавично, преди някой да успее да даде изстрел. Не зная къде е научил този фокус.

— Хм, дано ти да не си го научил — засмя се племенникът му.

— Струва ми се — произнесе отец Браун замислено, — че в тази история се крие поука.

Докато разговаряха, мистър Уилтън, секретарят, излезе от вътрешната стая и зачака. Той беше блед, русокос мъж с квадратна брадичка и пронизителни очи, с които гледаше като пес; човек би го помислил за едноокия Цербер.

Уилтън съобщи само: „Мистър Мъртън може да ви приеме след десетина минути“, но това послужи като знак за разтуряне на бъбрещата група. Стариият Крейк каза, че трябва да си върви; с него излязоха племенникът и юридическият му съветник, оставяйки за малко отец Браун сам със секретаря, защото чернокожият великан в другия край на стаята едва ли можеше да се смята за човек, а камо ли за жив — така неподвижно седеше, обърнал им широкия си гръб и вторачен към вътрешната стая.

— Според мен мерките тук са добре обмислени — каза секретарят. — Сигурно сте чули историята с този Даниел Дум и защо е опасно да оставяме шефа сам.

— Но дали в момента е сам? — забеляза отец Браун.

Секретарят го изглежда сериозно със сивите си очи.

— За петнайсет минути — отговори той. — По петнайсет минути на двацет и четири часа. Това е единственото му действително усамотение и настоява за него по една много специална причина.

— А каква е тази причина? — любопитствува посетителят.

Уилтън секретарят продължаваше да гледа вторачено, но устата му, която досега изразяваше само сериозност, изведнъж стана сурова.

— Коптската чаша — каза той. — Може би сте забравили за Коптската чаша, но мистър Мъртън не е забравил нито нея, нито нищо друго. Никому от нас няма доверие, що се отнася до Коптската чаша. Заклучил я е кой знае как някъде в онази стая, тъй че само той може да я намери, и я вади, когато няма никого при него. Затова рискуваме да го оставяме сам тоя четвърт час; тогава ѝ се кланя като на божество; предполагам, че тя е единственият му бог. Не че има някаква реална опасност, защото след като съм направил това място истински капан, мисля, че и самият дявол не може да се промъкне... или най-малкото да се измъкне. Ако този сатанински Даниел Дум ни посети, заклевавам се, че ще остане за вечеря и дори малко повече. Петнайсет минути аз стоя тук като на живи въглени и чуя ли изстрел или шум от боричкане, мигновено ще натисна това копче и по инсталацията, вградена в градинската стена, ще протече електрически ток, тъй че да я прекосиш или прескочиш означава смърт. Разбира се, невъзможно е да се стреля, защото трябва първо да се мине оттук, а единственият прозорец, пред който седи Мъртън, е на върха на кула, чиито стени са гладки като

огледало. Но така или иначе, естествено всички тук сме въоръжени и дори Дум да се промъкне в другата стая, ще бъде мъртъв, преди да успее да се измъкне.

Отец Браун премигваше, загледан в килима с кафяви шарки. После каза внезапно, сякаш се стресна:

— Ще извинявате за откровеността, но тъкмо ми хрумна нещо. То засяга вас.

— Така ли? — рече Уилтън. — Ас какво ме засяга?

— Струва ми се, че мислите едностранчиво — отвърна отец Браун, — и ще прощавате, но според мен мислите повече как да уловите Даниел Дум, отколкото как да защитите Брендър Мъртън.

Уилтън се сепна малко и продължи да гледа вторачено своя събеседник; после на суровата му уста много бавно се изписа някаква странна усмивка.

— Как познахте... какво ви кара да мислите така? — запита той.

— Вие казахте, че ако чуете изстрел, сте способен моментално да убиете с електрически ток бягащия враг — забеляза свещеникът. — Навярно имате пред вид, че изстрелът може да бъде смъртоносен за вашия работодател, преди електрическият удар да се окаже смъртоносен за неговия враг. Далеч съм от мисълта, че няма да предпазите мистър Мъртън, ако това ви е възможно, но ми се струва, че тази ваша мисъл стои по-назад. Мерките са наистина добре обмислени, както казвате, и, изглежда, вие сте ги обмислили. Но ми се струва, че целят по-скоро да хванат убиец, отколкото да спасят някого.

— Отче Браун — произнесе секретарят, който бе възвърнал спокойния си тон, — много сте проникателен, но има и нещо друго освен проникателност. Вие ми се струвате човек, комуто с готовност бих казал истината и навярно така или иначе ще я чуете, защото в известен смисъл тя е станала повод за шеги по мой адрес. Всички разправят, че съм бил маниак, като искам да пипна този голям мошеник, и може би е така. Но ще ви доверя нещо, което никой не знае. Пълното ми име е Джон Уилтън Хордър. — Отец Браун кимна, сякаш всичко му беше напълно ясно, но събеседникът му продължи:

— Човекът, който се нарича Дум, уби баща ми и чичо ми и разори моята майка. Когато Мъртън потърси секретар, аз заех тази длъжност, защото смятах, че там където е чашата, рано или късно

може да бъде и престъпникът. Но не знаех кой е престъпникът и ми оставаше само да го чакам, затова реших да служа вярно на Мъртън.

— Разбирам — каза отец Браун кротко — и не е ли впрочем време да му обърнем внимание?

— О, разбира се — отвърна Уилтън, пак като че ли изтръгнат от размишленията си, тъй че свещеникът помисли, че за момент го е обзела наново манията му за отмъщение. — Моля, заповядайте.

Отец Браун влезе направо във вътрешната стая. Но не последваха приветствия, а само гробна тишина и след малко свещеникът се показа пак на вратата.

В същия миг мълчаливият телохранител, седнал до вратата, изведнъж се раздвижи, сякаш някакъв огромен мебел бе оживял. Като че ли нещо в самото държане на свещеника му послужи за сигнал, защото главата му беше осветена от вътрешния прозорец, а лицето му оставаше в сянка.

— Ще трябва да натиснете онова копче — каза той почти с въздишка.

Уилтън сякаш внезапно се откъсна от трескавите си мисли и скочи, загубил за миг гласа си.

— Но нямаше изстрел! — извика той.

— Хм — промърмори отец Браун, — зависи какво разбирате под изстрел.

Уилтън се втурна напред, и тримата нахълтаха едновременно във вътрешната стая. Тя беше сравнително малка и мебелирана просто, но изискано. Срещу тях един страничен прозорец, който гледаше към градината и гористата равнина, зееше отворен. Точно до прозореца се виждаха кресло и масичка, сякаш затворникът тук бе искал през краткото усамотение, което можеше да си позволи, да има колкото се може повече въздух и светлина.

На масичката под прозореца стоеше Коптската чаша; притежателят ѝ вероятно я е разглеждал по на светло. А и заслужаваше да се гледа, защото бялата, ярка дневна светлина превръщаше скъпоценните ѝ камъни в разноцветни пламъци, тъй че приличаше на Свещения граал^[9]. Заслужаваше да се гледа, само че Брендър Мъртън не гледаше нея. Защото главата му беше отметната назад на гърба на креслото, бялата му грива — провиснала към пода, островърхата

прошарена брада — вирната към тавана, а от гърлото му стърчеше дълга, боядисана в кафяво стрела с червени пера от другия край.

— Безшумен изстрел — промълви отец Браун. — Тъкмо си мислех за новоизобретените приспособления за заглушители на огнестрелни оръжия. Но това е много старо изобретение и не по-малко безшумно.

А след малко добави:

— Боя се, че е мъртъв. Какво ще направите сега?

Бледият секретар се надигна с внезапна решителност.

— Ще натисна копчето, разбира се — отговори той, — и ако това не види сметката на Даниел Дум, ще го гоня по целия свят, докато го намеря.

— Гледайте да не видите сметката на някой от приятелите ви — забеляза отец Браун. — Те едва ли са далеч; я най-добре да ги повикаме.

— Всички те знаят за стената — отвърна Уилтън. — Никой от тях не би се опитвал да я прескача, освен ако някой... не бърза много.

Отец Браун се приближи до прозореца, през който очевидно бе влязла стрелата, и погледна навън. Градината с плоските лехи лежеше далеч долу като изящно оцветена карта на света. Цялото пространство изглеждаше така обширно и празно, кулата — забита толкова високо в небето, че докато я гледаше, си спомни един особен израз.

— Като гръм от ясно небе — произнесе той. — По какъв повод беше казал някой тора за гърма от ясно небе и смъртта, дошла от небесата? Погледнете колко далечно изглежда всичко; трудно би прелетяла стрела такова разстояние, освен ако не е стрела от небето.

Уилтън се бе върнал, но не отговори, и свещеникът продължи сякаш на себе си.

— Напомня за авиация. Трябва да разпитаме младия Уейн... за авиацията.

— Тук се въртят доста самолети — каза секретарят.

— Избор между много стари и съвсем нови оръжия — забеляза отец Браун. — Предполагам, че някои са добре познати на стария му чичо; трябва да го разпитаме за стрелите. Тая прилича на индианска стрела. Не зная от де я е изстрелял индианецът, но сигурно си спомняте какво разправяше старият. Аз подхвърлих, че историята му крие поука.

— Ако крие някаква поука — произнесе Уилтън разпалено, — тя е единствено в това, че истински индианец би изстрелял такова нещо по-далеч, отколкото предполагате. Глупаво е да правите такова сравнение.

— Струва ми се, че не сте схванали правилно поуката — каза отец Браун.

Макар че на другия ден дребният свещник като че се стопи в милионното нийоркско гъмжило, явно стараейки се да остане само цифра на номерирана улица, всъщност през следващите две седмици той беше тихомълком зает с възложената му поръчка, защото много се страхуваше да не би съдебните власти да объркат цялата работа. Без да си дава вид, че ги предпочита пред другите си нови познайници, той лесно завърза разговор с двама-трима, посветени отскоро в загадката, и особено с Хикъри Крейк, с когото води занимателна, интересна беседа. Тя се състоя на една пейка в Централния парк, на която старият ветеран седеше, подпрял костеливите ръце и продълговатото си, сухо лице на причудливата дръжка на бастун от тъмночервено дърво, напомнящ томахава.

— Да, може да е стреляно отдалеч — каза той, клатейки глава, — но не бъдете толкова сигурен в далекобойността на индианската стрела. Виждал съм стрели, които наглед вървят по-право и от куршум и улучват изумително точно целта, като се има пред вид какво разстояние изминават. Разбира се, сега е почти немислимо да видиш червенокож с лък и стрели, а още повече червенокож да се навърта тук. Но ако в ония дървета, на стотици ярда от Мъртъновата външна стена, случайно се е крил някой от старите индиански майстори-стрелци с едновременен индиански лък — хм, не е изключено тогава славният дивак да е способен да запрати стрела над стената чак до най-горния прозорец на Мъртъновото жилище, даже до самия Мъртън. Виждал съм едно време и такива чудеса.

— И не се съмнявам — каза свещеникът учтиво, — че не само сте виждали, но и сте вършили такива чудеса.

Старият Крейк се изкикоти, а после произнесе дрезгаво:

— Е, всичко това е стара история.

— Някои изучават по своему старата история — рече отец Браун. — Надявам се, че в миналото ви няма нищо, което да накара някои да говорят лошо във връзка с тази работа.

— Какво искате да кажете? — запита Крейк и за пръв път очите му помръднаха рязко на студеното червендалесто лице, което приличаше по-скоро на глава на томахавка.

— Ами щом сте толкова добре запознат с изкуствата и занаятите на червенокожите... — подзе отец Браун полека.

Седнал с подпряна на чудноватия бастун брада, Крейк изглеждаше прегърбен и някак сгърчен. Но след миг се изправи на пътеката — същински настървен разбойник, стиснал бастуна си като тояга.

— Какво? — извика той и гласът му прозвуча като прегракнал крясък. — Какво говорите, дявол да го вземе! Да не искате да кажете, че аз може да съм убил шурея си?

От десетина пейки, пръснати тук-там по алеята, някои погледнаха към спорещите, застанали един срещу друг насред пътеката — плешивото енергично дребно човече, което размахваше екзотичния си бастун като сопа, и черната, пълна фигура на малкия свещеник, който го гледаше, без да помръдне мускул, само клепачите му премигнаха. За миг им се стори, като че пълната черна фигура ей сега ще бъде цапардосана по главата и повалена с наистина индианска сръчност и бързина; дори забелязаха в далечината тромавото, едро туловище на полицай-ирландец, устремил се право към двамата. Ала свещеникът съвсем спокойно, сякаш отговаряше на най-обикновен въпрос, каза само:

— Аз съм си направил известни изводи в това отношение, но не искам да ги споменавам, докато не изготвя донесението си.

Дали стреснат от стъпките на полицая или от очите на свещеника, но старият Хикъри с ръмжене пъхна бастуна си под мишница и намести отново шапката си. Свещеникът му каза спокойно „довиждане“ и като излезе бавно от парка, закрачи към фойето на хотела, където знаеше, че ще намери младия Уейн. Младежът скочи и го поздрави; той изглеждаше още по-посърнал и объркан от преди, сякаш го глождеше някаква тревога, и свещеникът помисли, че младият му приятел току-що се е мъчил с очебиен успех да заобиколи последното допълнение към американската конституция^[10]. Но щом стана дума за неговото хоби или любимата му наука, той наостри уши и се съсредоточи. Защото отец Браун го бе запитал с някак небрежен, разговорен тон мяркат ли се често самолети наоколо и призна, че

първоначално помислил кръглата стена на мистър Мъртън за аеродрум.

— Странно, че не сте виждали досега самолети — отговори капитан Уейн. — Понякога бъкат като мухи; тази открита равнина е много подходяща за тях и не бих се учудил, ако в бъдеще тя стане главният развъдник, така да се каже, на птици от моята порода. Разбира се, аз лично много съм летял тук и познавам повечето от местните хора, които са участвували като авиатори във войната, но сега сума народ се занимава с тая работа, та не съм и чувал за тях. Май скоро ще стане като с автомобилите — всеки в Щатите ще си има самолет.

— Щом творецът — произнесе отец Браун с усмивка — му е дал правото да се радва на живот, свобода и автомобилизъм, какво остава за въздухоплаването. Следователно можем да допуснем, че ако по някое време над тази къща мине неизвестен самолет, едва ли някой ще го забележи.

— Естествено — отвърна младият човек, — така мисля и аз.

— Дори и човекът да е известен — продължи свещеникът, — предполагам, че може да се сдобие с машина, която ще помислят за чужда. Ако вие например летите нормално, мистър Мъртън и приятелите му ще могат да разпознаят машината ви; но бихте могли нарочно да минете съвсем близо край оня прозорец с друг модел самолет или как му викате там.

— Да, разбира се — подзе младият човек почти машинално, но изведнъж млъкна и се вторачи в свещеника със зяпнала уста и облепени очи. — Боже мой! — възкликна той тихо. — Боже мой!

После стана от мястото си във фойето, блед и разтреперан от глава до пети и все тъй вторачен в свещеника.

— Луд ли сте? — каза Уейн. — Да не би да бълнувате?

Настъпи мълчание, след което заговори пак бързо, със съскащ глас:

— Сигурно сте дошли тук с някакво хрумване...

— Не, само да чуя хрумвания — каза отец Браун, като стана. — Може да съм си направил някои временни изводи, но предпочитам засега да ги премълча.

И като се сбогува със събеседника си със същата студена учтивост, излезе от хотела да продължи своите интересни

странствувания.

До края на деня те го преведоха през мръсните улици и стълбища, които се спущаха тук-там към реката в най-старата и най-занемарена част на града. Точно под цветния фенер, който бележеше входа на един китайски ресторант със съмнителна външност, срещна човек, когото вече бе виждал, но този път той се представяше пред очите му в съвсем друг вид.

Мистър Норман Дрейдж все тъй мрачно гледаше света иззад големите си очила, които сякаш закриваха лицето му с тъмна стъклена маска. Но като се изключат очилата, за един месец, изтекъл от убийството, външността му бе претърпяла странна промяна. Тогава, както бе забелязал отец Браун, той беше издокаран дотолкова, че започваше почти да няма разлика между денди и манекен на шивашка витрина. Но сега всички тези външни белези по някакъв загадъчен начин бяха променени в лошия смисъл на думата, като че шивашкият манекен се бе превърнал в плашило. Цилиндър все още имаше, само че той беше протрит и омачкан, дрехите му бяха оръфани, верижката на часовника и по-малоценните украшения липсваха. Отец Браун обаче се обърна към него, така, като че ли са се срещали вчера, и нямаше нищо против да седне с него на една скамейка в евтината гостилница, за която се бе запътил. Не той обаче подхвана разговора.

— Значи — промърмори Дрейдж, — успяхте да отмъстите за вашия свят и благочестив милионер? Знаем, че всички милионери са свети и благочестиви; ще го прочетете във вестниците още на другия ден — как живеели под светлината на семейната библия, която четели в майчиния си скют. Само че ако прочетат на глас някои неща, дето ги има в семейната библия, бая ще уплашат майка си. А и милионера, предполагам. Тази стара книга е пълна с възвишени, пламенни вехти мисли, които не са на мода днес — нещо като мъдростта на каменната епоха, погребана в пирамидите. Ако някой блъсне стария Мъртън от върха на кулата му и го остави долу да го ядат кучетата, участта му няма да бъде по-лоша от тая, която сполетяла Йезавел^[11]. Нима Ейгъг^[12] не бил насечен на парчета, макар и да внимавал много. Мъртън цял живот внимаваше, дяволите да го вземат... докато най-сетне стана толкова внимателен, че на нищо не беше способен. Но божията стрела го намери, както се е случвало в старата книга, и го порази на върха на кулата му, тъй че всички да го видят.

— Във всеки случай стрелата е била веществена — каза събеседникът му.

— Пирамидите са напълно веществени и добре пазят мъртвите фараони — усмихна се ехидно очилатият. — Според мен има много интересни неща в тези древни материалистични религии. Съществуват стари, издълбани в камък изображения, оцелели хилядолетия, на които боговете и императорите им са показани с опънати лъкове, а ръцете им са такива, като че наистина биха могли да опънат лъкове от камък. Веществено, разбира се — но какво вещество! Не сте ли стояли някога захласнат пред тези древни ориенталски образи и изделия, които ви карат да мислите, че старият господ бог все още препуска като страшния Аполон и хвърля черните лъчи на смъртта^[13]?

— Ако е така — отвърна отец Браун, — бих му дал друго име. Но се съмнявам дали Мъртън е умрял от черен лъч и дори от каменна стрела.

— Сигурно си го представяте като свети Себастиан^[14], убит от стрела — усмихна се иронично Дрейдж. — Милионерът не може да не бъде мъченик. Отде сте сигурен, че не го е заслужил? Струва ми се, че не познавате достатъчно този милионер. Тъй че позволете ми да заявя: той стократно го беше заслужил.

— В такъв случай — запита отец Браун кротко — защо вие не го убихте?

— Искате да знаете защо? — каза събеседникът му, като го гледаше вторачено. — Хитър свещеник сте вие.

— Ни най-малко — рече отец Браун, сякаш отбиваше комплимент.

— Предполагам, с това искате да кажете, че аз съм го убил — озъби се Дрейдж. — Е, докажете го в края на краищата. Колкото до него, мисля, че не е голяма загуба.

— Напротив — произнесе отец Браун рязко. — За вас беше загуба. Затова не сте го убили вие.

И излезе от заведението, оставяйки очилатия загледан подире му със зяпнала уста.

След около един месец отец Браун посети отново къщата, където третият милионер бе сполетян от отмъщението на Даниел Дум. Тук имаше нещо като съвещание на най-заинтересованите лица. Старият Крейк седеше на председателското място, племенникът му — отдясно,

а адвокатът — отляво; великанът с африканските черти, който изглежда се казваше Харис, бе удостоил съвещанието с внушителното си присъствие, макар и само като веществен свидетел; един индивид с рижа коса и заострен нос, към когото се обръщаха с името Диксън, навярно беше представител на Пинкертън^[15] или на някаква друга частна агенция от този род, и отец Браун се примъкна незабелязано към едно свободно кресло до него.

Всички световни вестници бяха пълни с подробности за гибелта на финансовия колос, на великия организатор на големия бизнес, който е яхнал съвременния свят. Но съвсем малко можеше да се научи от хората, намирали се най-близо до него в самия момент на смъртта му. Чичото, племенникът и обслужващият ги адвокат заявяваха, че били далеч от външната стена, когато се вдигнала тревога; а при разпита официалните пазачи при двата входа, общо взето, потвърдиха това, макар че отговорите им бяха доста объркани. Само една подробност като че ли заслужаваше по-особено внимание. Изглежда, че около времето на смъртта — преди или след нея — забелязали около входа да се върти тайнствено някакъв непознат, който искал да се срещне с мистър Мъртън. Слугите не можели да разберат добре какво казва, защото говорел много неясно, а впоследствие им се сторил дори подозрителен, тъй като подхвърлил нещо за някакъв лош човек, който щял да бъде унищожен по волята на небето.

Питър Уейн се наведе напред с блестящи очи на изпитото си лице и каза:

— Във всеки случай се обзалагам, че е Норман Дрейдж.

— А кой е този Норман Дрейдж, дявол да го вземе? — попита чичо му.

— Тъкмо това искам да разбера — отвърна младият човек. — Всъщност го запитах, но той има един хитър похват, като ловък фехтовач, да отбягва всеки прям въпрос. Започна да го увърта с приказки за летящия кораб на бъдещето, но аз никога не съм му вярвал твърде.

— Но какъв човек е Дрейдж? — попита Крейк.

— Мистагог^[16] — побърза да вметне простодушно отец Браун. — Има ги много на този свят; нещо като светски хора, които ви разправят из парижките кафенета и кръчми, че били вдигнали булото

на Изида^[17] или че знаят тайната на Стоунхендж^[18]. Те положително биха намерили някакво мистично обяснение на случай като настоящия.

Пригладената чернокоса глава на мистър Барнард Блейк адвокатата се наклони учтиво към говорещия, но усмивката му беше леко враждебна.

— Не мога да повярвам, сър — каза той, — че сте против мистичните обяснения.

— Лъжете се — отговори отец Браун, като мигаше добродушно. — Именно затова съм против тях. Всеки адвокат-шарлатанин може да ме изиграе, но вас не може, защото вие самият сте адвокат. Всеки глупак може да се предреши като индианец и аз да го помисля за единствения истински Хаяуата^[19], ала мистър Крейк веднага ще разбере мистификацията. Измамник може да ме убеди, че знае всичко за самолетите, но не и капитан Уейн. Същото е и в случая, разбирате ли? Тъкмо защото имам известно понятие от мистика, не вярвам на мистагози. Истинските мистици не крият тайните, а ги разкриват. Правят нещо посред бял ден и когато го видиш, пак си остава тайна. А мистагозите обвиняват делата си в мрак и тайнственост и като ги разкриеш, виждаш, че са банални. Но признавам, че в случая с Дрейдж има и друга, по-практична мисъл, когато говори за огън от небесата или гръм от ясно небе.

— А каква е тази мисъл? — попита Уейн. — Впрочем, каквато и да е, според мен заслужава внимание.

— Ами — отговори свещеникът бавно — иска да ни убеди, че убийствата са чудеса, понеже... хм, понеже знае, че не са.

— Аха — изсъска Уейн, — така и очаквах. С други думи, той е престъпникът.

— С други думи, престъпникът, който не е извършил престъплението — отвърна отец Браун спокойно.

— Така ли мислите? — запита Блейк учтиво.

— Ще речете, че сега аз съм мистагогът — каза отец Браун малко сконфузено, но с широка усмивка, — ала това е чиста случайност. Дрейдж не е извършил престъплението... имам пред вид въпросното престъпление. Единственото му престъпление е, че е изнудвал някого и с тази цел се е навъртал тук, но едва ли е искал тайната да стане обществено достояние или на цялата работа да се сложи край със

смърт. За това можем да поговорим после. На първо време искам само да го отстраним.

— От какво да го отстраним? — попита Блейк.

— От пътя на истината — отвърна свещеникът, като го гледаше спокойно, без да мигне.

— Да не искате да кажете — заекна събеседникът му, — че вие знаете истината?

— Мисля, че да — отговори отец Браун скромно.

Изведнъж настъпи мълчание, след което Крейк внезапно, ни в клин, ни в ръкав, извика прегракнало:

— Но къде е тоя секретар? Уилтън! Трябваше да бъде тук.

— Аз поддържам връзка с мистър Уилтън — произнесе отец Браун сериозно. — Всъщност го помолих да ми се обади по телефона след пет минути. Трябва да призная, че заедно работихме, така да се каже, върху въпроса.

— Щом сте работили заедно, предполагам, че всичко е наред — промърмори Крейк. — Зная, че Уилтън е като копой по следата на този вечно изчезващ злодей, затова, мисля, добре е човек да ходи на лов с него. Но щом истината за тая работа ви е известна, отде сте я научили, дявол да я вземе?

— Научих я от вас — отговори свещеникът спокойно, все тъй загледан кротко във вторачения свиреп ветеран. — Тоест първата догадка ми подсказа една ваша история за някакъв индианец, който хвърлил нож и улучил човек на върха на крепостна кула.

— Няколко пъти вече споменавате това — каза Уейн озадачен, — но не мога да разбера каква връзка има със случая, освен че сегашният убиец е хвърлил стрела и е улучил човек на върха на къща, която много наподобява крепост. Но, разбира се, стрелата не е била хвърлена, а изстреляна и не би стигнала далеч. Безспорно е изминала необикновено голямо разстояние, но не проумявам по какъв начин това ни приближава до истината.

— Боя се, че не сте разбрали смисъла на тази история — каза отец Браун. — А смисълът не е, че щом нещо може да стигне далеч, друго пък може да стигне още по-надалеч. Смисълът е, че неправилното използване на едно оръжие е като медал с две страни. Защитниците на форта, за които разправя Крейк, смятали, че ножът е предназначен за ръкопашен бой, а забравяли, че той може да бъде

метателно оръжие като копието. Други, които познавам, пък си представят копието единствено като метателно оръжие, а забравят, че в краен случай то би могло да се използва и за ръкопашен бой. С една дума, поуката от тази история е, че щом кинжал може да се превърне в стрела, то и стрела може да се превърне в кинжал.

В тоя момент всички бяха впили очи в свещеника, но той продължаваше със същия небрежен и машинален тон.

— Естествено ние много се чудехме и гадаехме кой е изстрелял тази стрела през прозореца, дали е дошла отдалеч и тъй нататък. А истината е, че никой изобщо не е изстрелвал стрела. Тя изобщо не е идвала от прозореца.

— Тогава как е стигнала тук? — запита чернокосият адвокат със свъсено лице.

— Предполагам, че някой я е внесъл — каза отец Браун. — Не е трудно да се пренесе или скрие. Някой я е държал в ръка, когато се е намирал с Мъртън в Мъртъновата стая. Някой е промушил с нея гърлото на Мъртън като с кинжал, а после му хрумнала много умната идея да я сложи на такова място и под такъв ъгъл, та всички веднага да помислим, че е долетяла през прозореца като птица.

— Някой — повтори старият Крейк с твърд като камък глас.

Телефонът зазвъня с пронизителна и ужасяваща настойчивост. Той се намираще в съседната стая и отец Браун се стрелна натам, преди някой друг да успее да помръдне.

— За какъв дявол е всичко това? — извика Питър Уейн, който изглеждаше много развълнуван и разстроен.

— Каза, че чакал да му се обади Уилтън секретарят — отговори чичо му със същия мъртвешки глас.

— Дали е наистина Уилтън? — забеляза адвокатът, сякаш колкото да наруши мълчанието. Но никой не отговори на въпроса му, защото отец Браун се върна внезапно и безшумно в стаята, носейки отговора.

— Господа — подзе той, когато седна отново на мястото си, — вие ме помолихте да разбера истината около тази загадка; и след като открих истината, ще трябва да ви я кажа, без да се опитвам да смекчавам удара. Боя се, че човек, който си пъха носа в такива работи, не може да си позволи да бъде деликатен с другите.

— Според мен — обади се Крейк, прекъсвайки настъпилото мълчание, — това значи, че някои от нас са обвинени или заподозрени.

— Всички сме заподозрени — отвърна отец Браун. — Аз също мога да бъда заподозрян, защото намерих трупа.

— Разбира се, че сме заподозрени — тросна се Уейн. — Отец Браун има добрината да ми обясни как бих могъл да обсадя кулата с летяща машина.

— Не аз — възрази свещеникът с усмивка, — а вие ми описахте как бихте могли да го сторите. Това именно беше интересното.

— Изглежда си въобразява — изръмжа Крейк, — че съм го убил аз с индианска стрела.

— Сметнах, че е невероятно — каза отец Браун, като направи кисела физиономия. — Извинявам се, ако съм сгрешил, но не можех да измисля друг начин за проверка. Според мен би било абсолютно неправдоподобно капитан Уейн да прелети с огромна машина край прозореца точно в момента на убийството и никой да не го забележи; а може би някой почтен стар джентълмен си е играел на индианци с лък и стрела, скрит зад храстите, за да убие някого, когото би могъл да убие по двайсет много по-прости начина. Но трябваше да разбере дали имат нещо общо с тая работа, така че се наложи да ги обвиня, за да докажа невинността им.

— А как доказахте невинността им? — попита Блейк адвокатът, като се наведе жадно напред.

— Единствено чрез вълнението, което показаха, когато ги обвиних — отговори другият.

— Какво точно имате пред вид?

— Ако ми позволите да се изразя така — забеляза отец Браун хладнокръвно, — смятах за свой безспорен дълг да подозирам и тях, и всеки друг. Подозирах и мистър Крейк, и капитан Уейн в смисъл, че допусках възможността или вероятността да са виновни. Казах им, че съм си направил изводи за случая, и сега ще ви изложа тези изводи. Уверих се, че са невинни, от начина и момента, в който преминаха от равнодушие към възмущение. Докато не знаеха, че са обвинени, те продължаваха да ми дават доказателства в подкрепа на обвинението. Фактически ми обясниха как биха могли да извършат престъплението. После изведнъж с ужас и гневен вик разбраха, че са обвинени, и то много по-рано, отколкото очакваха, но дълго преди да ги бях обвинил.

Ала виновни хора не биха постъпили така. Такъв човек още отначало ще бъде нервен и мнителен или докрай ще се прави на наивник, който не разбира нищо. Но няма още отначало да влошава положението си, а после да скочи изведнъж и да вземе яростно да отрича хипотезата, за чието лансиране сам е спомогнал. Това може да стане само, ако наистина не е разбрал какво подсказва сам. Гузността на убиеца винаги ще бъде толкова болезнено изострена, че няма да му позволи още отначало да забрави причастността си в това дело, а после да реши да я отрича. Затова по причини, на които няма да се спирам сега, изключих и вас двамата, и останалите. Например секретаря...

Но засега да оставим това. Трябва да ви кажа, че току-що чух по телефона от Уилтън една много сериозна новина, която той ми разреши да споделя с вас. Предполагам, всички вече знаете кой е Уилтън и каква цел преследва.

— Зная, че преследва Даниел Дум и не ще миряса, докато не го пипне — отговори Питър Уейн. — Чувал съм освен това, че е син на стария Хордър, затова играе ролята на семеен отмъстител. Във всеки случай няма съмнение, че търси човека, който се нарича Дум.

— Да — каза отец Браун — и го е намерил.

Питър Уейн скочи развълнуван.

— Убиеца ли?! — възкликна той. — В ареста ли е вече убиецът?

— Не — произнесе отец Браун тържествено; — казах, че новината е сериозна, по-сериозна от тази. Опасявам се, че клетият Уилтън се е нагърбил със страшна отговорност. Опасявам се, че ще стовари и върху нас страшна отговорност. Той търсел престъпника и тъкмо когато най-после го притиснал до стената... е, сам изиграл ролята на съдия и палач.

— Искате да кажете, че Даниел Дум... — подзе адвокатът.

— Искам да кажа, че Даниел Дум е мъртъв — рече свещеникът.
— Станала е някаква жестока борба и Уилтън го убил.

— Така му се пада — промърмори мистър Хикъри Крейк.

— Не можем да съдим Уилтън заедто се е справил така с един злодей, особено като му има зъб — подкрепи го Уейн. — Все едно да смачкаш усойница.

— Не съм съгласен с вас — каза отец Браун. — Струва ми се, че всички произнасяме произволно високопарни фрази в защита на линчуването и беззаконието, ала мисля, че ако загубим законите и

свободите си, ще съжаляваме. Освен това според мен е нелогично да обвиняваме Уилтън в убийство, без дори да се запитаме дали Дум не го е извършил. Всъщност се съмнявам дали Дум е бил просто вулгарен убиец; той може да е бил нещо като разбойник, който си е вгълпил, че трябва да притежава чашата, искал я със заплахи и убивал само при съпротива — и двете жертви са захвърлени точно пред домовете им. Лошото е, че след като Уилтън е свършил тази работа, няма никога да чуем дори какво би казал Дум.

— Ох, не мога да слушам такива сантиментални пледоарии за оневиняване на кръвожадни мерзавци, които не заслужават това — провикна се Уейн разпалено. — Ако Уилтън е пречукал престъпника, той просто е свършил една много полезна работа и нищо повече не е нужно.

— Правилно, правилно — закима енергично чичо му.

Когато отец Браун огледа бавно полукръга от лица, собственото му лице изглеждаше още по-сериозно.

— Наистина ли всички мислите така? — запита той. При тези думи съзнаваше, че е англичанин и пришълец. Съзнаваше, че е между чужденци, макар и сред приятели. По този кръг от чужденци преминаваше неспокоен огън, несвойствен за хора като него — жестокият дух на тази западна нация, която може да се бунтува, да линчува и най-вече да се обединява. Знаеше, че те вече са се обединили.

— Значи — въздъхна отец Браун, — както подразбирам, вие категорично прощавате престъплението на този нещастник, тоест влизате в ролята на частно правосъдие, или как му казвате тук. В такъв случай няма да му навредя, ако ви съобщя още нещо.

Той се изправи внезапно и макар да не разбираха смисъла на това движение, то като че ли някак промени, или по-право охлади самия въздух в стаята.

— Уилтън е убил Дум по твърде странен начин — подхвана той.

— Как? — запита Крейк рязко.

— Със стрела — отговори отец Браун.

В продълговатото помещение настъпваше здрач, и светлината, проникваща от големия прозорец на вътрешната стая, където бе умрял големият милионер, вече едва-едва мъждееше. Почти машинално очите на всички се извърнаха бавно към него, но все още не се чуваше

никакъв звук. Изведнъж прозвуча гласът на Крейк — дрезгав, писклив, старешки, като крясък на гарван.

— Какво искате да кажете? Какво искате да кажете? Брендър Мъртън беше убит със стрела. И този мерзавец е бил убит със стрела...

— От една и съща стрела — каза свещеникът — и в един и същ момент.

Пак настъпи някак задушавашо, ала напрегнато, напирашо да избухне мълчание, и младият Уейн подхвана:

— Искате да кажете...

— Искам да кажа, че вашият приятел Мъртън е бил Даниел Дум — произнесе отец Браун твърдо — и единственият Даниел Дум, когото ще намерите. Вашият приятел Мъртън така лудееел за тази Коптска чаша, че всеки ден ѝ се кланял като на идол, а в буйната си младост дори убил двама, за да се сдобие с нея, макар че все още съм склонен да смятам тези убийства в известен смисъл за злополуки при обира. Във всеки случай се сдобил с нея, а тоя човек, Дрейдж, знаел тази история и го изнудвал. Ала Уилтън го преследвал със съвсем друга цел; предполагам, че едва когато проникнал в тая къща, разбрал истината. Но така или иначе в тази къща и в тази стая именно завършила гонитбата, и той убил убицеца на баща си.

Дълго време никой не отговори. Най-сетне се чу как старият Крейк забарабани с пръсти по масата и промърмори:

— Брендър трябва да е бил луд. Трябва да е бил луд.

— Но, боже мой — избухна Питър Уейн, — какво можем да сторим? Какво можем да кажем? Ох, тук случаят е по-друг! Какво ще кажат вестниците, хората на големия бизнес? Брендър Мъртън е нещо като президента или като римския папа.

— Съгласен съм наистина, че и той е по-друго — подзе Барнард Блейк адвокатът полугласно. — Разликата засяга цял...

Отец Браун тупна по масата така, че чашите върху нея иззвънтяха, и този звук им се стори като призрачно ехо от загадъчната чаша, която все още се намираще в съседната стая.

— Не! — крясна той с глас като пистолетен изстрел. — Не бива да има разлика. Аз ви дадох възможност да съжалите нещастника, когато го мислехте за обикновен престъпник. Тогава не искайте да слушате; тогава всички държахте за лично отмъщение. Всички бяхте готови да оставите да го заколят като див звяр без разпит и публичен

процес и заявявахте, че така му се падало. Много добре тогава; щом Даниел Дум си е получил заслуженото, Брендър Мъртън също си е получил заслуженото. Щом това е справедливо спрямо Дум, в името на всичко свято то е справедливо и спрямо Мъртън. Приложете вашето своеволно правосъдие или нашата глупава законност; но в името на всевишния нека има или еднакво беззаконие, или еднакви закони.

Никой не отговори, обади се само адвокатът с нещо подобно на ръмжене:

— Какво ще каже полицията, ако заявим, че сме готови да простим едно престъпление?

— Какво ще каже, ако доложат, че вече сте го простили? — отвърна отец Браун. — Уважението ви към закона е много закъсняло, мистър Барнард Блейк.

След кратка пауза той продължи, но с по-мек тон:

— Що се отнася до мен, аз съм готов да кажа истината, ако съответните власти ме попитат, а вие можете да постъпите както желаете. Но фактически това много малко ще промени положението. Уилтън ми се обади, за да ми съобщи само, че сега съм свободен да ви изложа самопризнанието му, защото когато го чуете, той ще бъде вече недосегаем.

Отец Браун влезе бавно във вътрешната стая и застана там до масичката, край която бе умрял милионерът. Коптската чаша още си беше на мястото, и известно време той остана загледан в събраните в нея всички цветове на дъгата, а и отвъд нея, в синята бездна на небето.

[1] Прекалено (фр.) — Б.пр. ↑

[2] Четвърти юли — национален празник, годишнината от обявяването на Декларацията за независимостта. — Б.пр. ↑

[3] Дум (Doom) — зла участ, гибел (англ.) — Б.пр. ↑

[4] Робин Худ — легендарен разбойник в средновековна Англия, защитник на бедните и онеправданите. — Б.пр. ↑

[5] Джек Изтърбушвача — неизвестен престъпник, комуто се приписват серия загадъчни убийства, извършени в Лондон през 1888–1889 г. — Б.пр. ↑

[6] Походният лагер на римските легиони бил заобиколен с насип от пръст. — Б.пр. ↑

[7] Черната ръка — мафия, тайна гангстерска организация, възникнала в Сицилия и пренесла дейността си в Съединените щати, след като в края на XIX в там се прехвърлили някои нейни членове — Б.пр. ↑

[8] Олд Хикъри — в приблизителен превод. Стария дъб — прозвище на генерал Ендрю Джексън (1767–1845), президент на САЩ от 1829 до 1837 г., дадено му от войниците за неговото упорство и издръжливост по време на англо-американската война от 1812–1814 г. — Б.пр. ↑

[9] Свещен граал — според легендата — чаша, от която пили Христос и апостолите на Тайната вечеря, а впоследствие в нея била събрана кръв от раните на разпнатия Исус. — Б.пр. ↑

[10] Има се предвид поправка XVIII към конституцията на САЩ, приета в 1919 г. — така наречения „сух закон“, с който се забраняват производството, продажбата, консумацията вносът и износът на спиртни напитки. — Б.пр. ↑

[11] Йезавел — жена на израелския цар Ахав, по рождение финикийка. Стремляла се да установи в Израелското царство култа на финикийския бог Ваал и преследвала жестоко противопоставящите ѝ се. След смъртта на Ахав цялата му династия била унищожена. Йезавел — убита, а трупът ѝ — хвърлен от прозореца да го ядат кучетата. — Б.пр. ↑

[12] Ейгъг — герой на сатиричната поема на английския поет Джон Драйдън (1631–1700) „Авесалом и Ахитофел“, в която са изобразени съвременни на поета английски държавни дейци. Смята се, че под името Ейгъг се крие чиновникът от Мидълсекс сър Едмънд Годфри, убит в политическите борби — Б.пр. ↑

[13] В древногръцката митология бог Аполон бил отъждествяван със Слънцето, изобразявано като колесница, с която Аполон обикаля небосвода. Един от атрибутите на Аполон и на неговата сестра Артемида бил лъкът: стрелите, изпратени от този лък, носели на хората мигновена смърт. — Б.пр. ↑

[14] Свети Себастиан (250–288) — християнски мъченик, убит със стрели. — Б.пр. ↑

[15] Алън Пинкертън (1819–1884) — основател на известната американска частна детективска агенция, автор на няколко книги със спомени. — Б.пр. ↑

[16] Мистагог — в древна Гърция човек, който подготвя новопосветени за участие в култовите тайнства: в по-широк смисъл — проповедник на мистични учения — Б.пр. ↑

[17] Изида — главната богиня в египетската митология. Нейният култ се отличавал с мрачна тайнственост. На обредните тайнства изображението ѝ било обвито с було — Б.пр. ↑

[18] Стоунхендж — паметник от епохата на неолита или ранния бронзов век в Солсбъри (Англия), състоящ се от няколко концентрични кръга дялани камъни, с голяма плоча от син мрамор в средата. Смята се, че е бил свързан с култа към слънцето — Б.пр. ↑

[19] Хаяyata — герой на индианския фолклор и на поемата на Хенри Лонгфелоу „Песен за Хаяyata“. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.